

Nederlandse Architectuur Fotografie

Een Kort Overzicht

Fotografen

Pieter Oosterhuis (1816–1885)

Schilder, Fotograaf

Pieter Oosterhuis vestigde zich in 1851 als daguerreotypie-portretfotograaf in Amsterdam. Enige tijd later begon hij, als eerste Nederlander, met het maken van stereofoto's en stadsgezichten. Zijn magnum opus is echter de fotografie die hij maakte in opdracht van de industrie. Zijn foto's van de scheepvaartindustrie en de bruggenbouw zijn ongeëvenaard.

Bron: www.bol.com

Jacob Olie (1834–1905)

Fotopionier, portret fotograaf en architectuur liefhebber.

Jacob Olie geniet bekendheid als gedreven fotopionier en portretfotograaf maar vooral is hij beroemd geworden als de man die het beeld van 19de eeuws Amsterdam heeft vastgelegd op de gevoelige plaat. En dat terwijl de fotografie niet meer dan een liefhebberij was. Zijn dagelijks brood verdiende deze amateurfotograaf met andere werkzaamheden, eerst als timmerman en bouwkundige, later als tekenleraar en directeur van de eerste ambachtsschool van Nederland.

Bron: stadsarchief.amsterdam.nl

Gerrit Hendricus Heinen (1851–1930)

Schilder, Fotograaf

Heinen is, voor zover bekend, slechts incidenteel als fotograaf actief geweest, hij verdiende zijn geld voornamelijk met het maken van wand- en plafondschilderingen in hotels, restaurants en spoorwegstations. Rond 1894 heeft hij in eigen beheer, in kleine oplage, een losbladige uitgaven Panorama's en stadsgezichten van Amsterdam samengesteld en uitgegeven. Op deze unieke vergezichten zijn vele details waar te nemen van een beeld dat sindsdien op allerlei plaatsen sterk veranderd is, of zelfs geheel verdwenen.

Bron: www.boekbesprekingen.nl

George Hendrik Breitner (1857–1923)

Schilder, Fotograaf

Nederlands kunstschilder, beroemd om zijn kijk op het Amsterdamse stadsleven. Zijn werk is verwant aan dat van de 'De Tachtigers'; een groep kunstenaars met grote invloed op de Nederlandse kunstwereld gedurende de jaren 80 van de 19e eeuw. Schilders als Isaac Israëls, Willem Witsen en poëten als Willem Kloos en Lodewijk van Deyssel behoorden tot zijn kring.

Toen tegen het einde van de 19e eeuw de fotocamera's handzamer en goedkoper werden, begon Breitner met dit medium te experimenteren. Met de fotocamera had Breitner een instrument in handen waarmee hij zijn artistieke doelstelling van het vastleggen van de kale werkelijkheid nog beter kon bewerkstelligen (ogenblikfotografie). Vooral het vastleggen van beweging en belichting in de stad interesseerde hem en hij werd uiteindelijk een meester op dit gebied.

Bron: nl.wikipedia.org

Willem Arnoldus Witsen (1860–1923)

Schilder, Fotograaf, Etsen

Willem Arnoldus Witsen was een Nederlandse kunstschilder, fotograaf en etsen. Net als G.H. Breitner behoorde hij ook tot 'De Tachtigers.' Zijn oorspronkelijk fotowerk verraadt de etsen, die met grote aandacht voor uitsnede en gezichtspunt gewend is te werken in alle nuances van zwart-wit en ook in de techniek van het medium is geïnteresseerd.

Bron: nl.wikipedia.org

Cornelis Gerardus Leenheer Sr (1869–1942)

Fotograaf

Onafhankelijk fotograaf C.G. Leenheer leverde aanvankelijk foto's aan het socialistische dagblad "Het Volk." Daarna (vanaf 1901) heeft hij voornamelijk de kost verdiend als portretfotograaf. In de periode 1914–1919 heeft hij in opdracht van de conservator van de atlas van Amsterdam, Cornelis J. Simpel, een grote serie foto's gemaakt van Amsterdam voor het stadsarchief. Zowel, van straten, gebouwen, alsmede details. Werk dat na deze periode werd voortgezet door Hendricus Martelhoff.

Bron: beeldbank.amsterdam.nl

Hendricus Martelhoff (1876–1959)

Fotograaf

In dienst van de Stadsdrukkerij vanaf 1902. Nam vanaf 1919 het vastleggen van Amsterdam op de gevoelige plaat van C.G. Leenheer over. Martelhoff specialiseerde zich gaandeweg meer in de industriële fotografie, waar hij zich na 1924 volledig aan zou wijden. Zijn werk werd overgenomen door C.F. Jansen.

Bron: beeldbank.amsterdam.nl

C.F. Jansen (1895–1961)

Fotograaf

Martelhoffs werk voor het Gemeentearchief werd overgenomen door de particuliere fotograaf C.F. Jansen. In 1946 kwam hij als eerste vaste fotograaf bij het Gemeentearchief in dienst. Naast het afdrukken van foto's voor klanten had hij vooral tot taak om het veranderend stadsbeeld vast te leggen.

Bron: beeldbank.amsterdam.nl

Jan Versnel (1924–2007)

Architectuurfotograaf

Eén van de bekendste Nederlandse architectuurfotografen is onbetwist Jan Versnel. Hij volgde geen reguliere opleiding in de fotografie, maar verzamelde zijn kennis en ervaring op verschillende scholen en bij verschillende leermeesters. In 1947 vestigde Versnel zich als zelfstandig fotograaf.

Een van zijn eerste opdrachten voor het fotograferen van architectuur kreeg Versnel van Gerrit Rietveld, hij fotografeerde een fietsenstalling die Rietveld voor de gemeente Utrecht had ontworpen. De verdere specialisatie in architectuurfotografie kwam min of meer toevallig tot stand; op verzoek van Ben Merkelbach maakte hij een aantal opnames van een nieuwbouwproject van Van den Broek en Bakema. Een bureau dat als gevolg van de bombardementen op Rotterdam haar volledige archief was kwijtgeraakt. Presentatie van zijn foto's op een vergadering met enkele gerenommeerde architecten leidde tot meerdere foto opdrachten. Brede bekendheid van zijn werk verwierf Versnel ook door publicatie van zijn foto's vanaf 1951 in het jonge architectuurtijdschrift Forum. Forum besteedde veel aandacht aan goede architectuurfotografie en is altijd consequent geweest met de naamsvermeldingen van de betreffende fotografen.

Bron: www.archined.nl

Cary Markerink (1951–)

Kunstenaar

Na een periode van onduidelijkheid over de richting waarin hij zich verder wilde ontwikkelen (schilder of filmer), legde Cary Markerink begin 70er jaren toe op de fotografie. Hij voltooide de Rietveld Academie in 1978 en won in datzelfde jaar een prijs met zijn serie “Stadsgezichten.”

Markerinks fotografie combineert meestal een duidelijke interesse in de formele aspecten van het medium gecombineerd met de houding van een buitenstaander die wordt kijkt naar de visuele neveneffecten veroorzaakt door de maatschappij waarin het leeft.

Bron: ideasonpaper.nl

Hans Aarsman (1951–)

Fotograaf, Schrijver

Aarsman was aanvankelijk fotojournalist onder andere voor het dagblad Trouw. In 1989 publiceerde hij het boek Hollandse Taferelen, landschappen gefotografeerd vanaf het dak van zijn camper waarmee hij een jaar door Nederland trok. Daarna maakte hij in 1993 het fotoboek Aarsmans Amsterdam en Een engeltje dat over mijn tong piest (1995). In 2003 verscheen zijn autofotografie-boek Vrooomm! Vrooomm!

Bron: nl.wikipedia.org

Jannes Linders (1955–)

Fotograaf

Jannes Linders volgt van 1976 tot 1981 een opleiding aan de Academie voor Beeldende Kunsten St. Joost te Breda. Vanaf 1982 is hij werkzaam als freelance fotograaf in Rotterdam. Daarnaast heeft hij een groot aantal publicaties op zijn naam staan en maakt hij affiches voor bijvoorbeeld het Stedelijk Museum Amsterdam en het Centraal Museum Utrecht.

Hij heeft meegedaan aan diverse groepstentoonstellingen, onder andere in het Museum Boymans-van Beuningen te Rotterdam. Zijn werk is ook te vinden in collecties van het Gemeentearchief Amsterdam en de Nederlandse Kunststichting.

Bron: www.geheugenvannederland.nl

Anja de Jong (1957–)

Fotograaf

Naast autonoom werk maakt Anja de Jong werk in opdracht en is ze docent autonome fotografie aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag. Na langdurig onderzoek naar de architectonische (binnen)ruimte, hield ze zich van 1992 tot 2004 bezig met haar project “Borderland,” een fotografisch onderzoek naar het “niemandsland.” In 1997 werd ze genomineerd voor de European Architectural Photography Prize.

Bron: www.anjadejong.nl

Frank van der Salm (1964–)

Fotograaf

Van der Salm fotografeert stedelijke landschappen, waarin mensen schijnbaar afwezig zijn. De foto's geven een breed panoramisch beeld van grote steden en infrastructuren, maar focussen ook op details als doorgangsruidtes en structuren in architectuur. Frank van der Salm (1964) studeerde geodesie in Delft en fotografie aan de Rotterdamse kunstacademie. Zijn werk werd over de hele wereld geëxposeerd en was onder andere te zien tijdens de Venetiaanse Biënnale.

Bron: www.vpro.nl

Historische Wetenswaardigheden

1869: Verplichtstelling van aannemers om bij infrastructurele werken de voortgang fotografisch te laten vastleggen.

1891: Presentatie fotografie als kunstvorm op de “Internationale Fotografie Tentoonstelling” in Amsterdam.

1919–1941: Tijdschrift Bedrijfsfotografie.

1942: Fotografen collectief Magnum opgericht.

1861 – Jacob Olie
Grote Bickersstraat

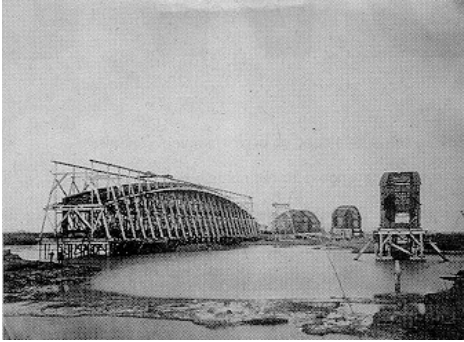
1862 – Pieter Oosterhuis
Koninklijke Fabriek van Stoom- en
andere Werktuigen

1863 – Jacob Olie
Oudeschans

1871 – Pieter Oosterhuis
Moerdijkbrug

1890 – George Hendrik Breitner
Oudezijds Achterburgwal

1890 – Jacob Olie
De Dam

1894 – Gerrit Hendricus Heinen
Amsterdam

1894 – Jacob Olie
Eerste Kattenburgerdwarstraat

1896 – Jacob Olie
Zoutkeetsgracht

1901 – Jacob Olie
Westeinde

1914 – Cornelis G. Leenheer
Vijzelstraat

1918 – Cornelis G. Leenheer
Westerstraat

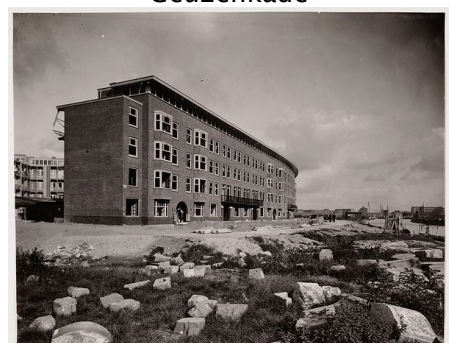
1923 – Hendricus Martelhoff
Looiersgracht

1929 – Hendricus Martelhoff
Sint Nicolaasstraat

1933 – C.F. Jansen
Geuzenkade

1940 – Hendricus Martelhoff
Oudezids Achterburgwal

1953 – Hendricus Martelhoff
Elandsgracht

1954 – C.F. Jansen
Thomas van Aquinostraat

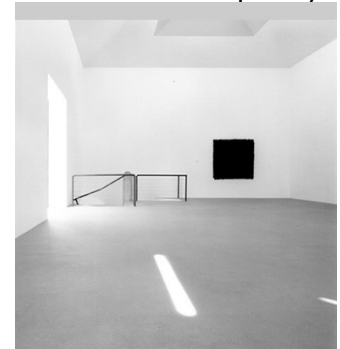
1960 – Jan Versnel
Rietveld Schröder Huis

1966 – Jan Versnel
Girokantoor Leeuwarden

1984 – Anja de Jong
Museum of Contemporary Art

1986 – Cary Markerink
Matheus Smallegangesbuurt

1987 – Anja de Jong
Musée d'Orsay

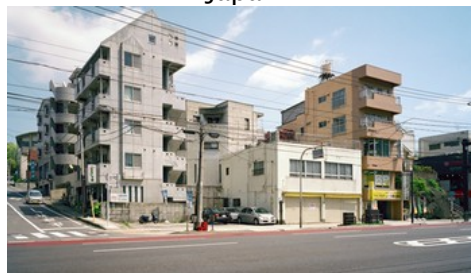
1992 – Hans Aarsman
Muntplein

1993 – Jannes Linders
Laakhaven/Hollands Spoor

2008 – Cary Markerink
Japan

2008 – Frank van der Salm
Property

